

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös poiketa eliölajien häiritsemiskiellosta saimaannorpan osalta

Vireilletulo 18.11.2025

Hakija Itä-Suomen yliopisto
Saimaannorppatutkimus
[REDACTED]

Hakemus Itä-Suomen yliopisto hakee lupaa poiketa saimaannorppaa koskevista rauhoitussäännöksistä suojelubiologisten tutkimusten aikana Saimaan alueella vuosina 2026–2030. Tutkimukset kohdistuvat niihin suojelubiologiisiin tekijöihin, joihin vaikuttamalla voidaan edesauttaa kannan suojelua ja seurantaa. Niissä selvitetään monipuolisesti norpan biologiaa ja samalla kehitetään ja testataan aktiivisesti uusia tutkimus- ja suojelumenetelmiä sekä vahvistetaan norppatutkimuksen tieteellistä tasoa kansainvälisesti. Hakemuksen tarkoittamille hankkeille on myönnetty poikkeusluvat myös aiempina tutkimusvuosina.

1) Audiovisuaalinen seurantatyö

Yliopisto jatkaa vuodesta 2010 käyttöön otetun norppien valokuvaan perustuvan yksilötunnistusmenetelmän (Photo-ID) kehittämistyötä. Menetelmä pohjautuu yksilöiden pitkäaikaiseen seurantaan ja tarjoaa mittavan tietolähteen koko populaatiosta. Osatavoitteena on luoda myös valokuvaan perustuva kannanarviointimenetelmä, joka täydentäisi ja osin korvaisi nykyistä pesälaskentaa. Valokuvaaminen kartuttaa tietoa mm. yksilöiden liikkumisesta, selviytymisestä, paikkauskollisuudesta, lisääntymismenestyksestä, sukulaisuussuhteista ja elinympäristönkäytöstä. Norppia valokuvataan koko Saimaalla.

Pääasiallinen kuvaaminen tapahtuu karvanvaihtoaikaan huhti-kesäkuussa, mutta yksittäin kuvataan myös tämän ajankohdan ulkopuolella. Kuvaamisessa käytetään digitaalikameroita, automaattisia riistakameroita tai muita tallentavia laitteita. Toiminta ei edellytä norppayksilöiden kiinniottamista tai käsittelyä. Photo-ID-hankkeessa toimivilla henkilöillä on vankka kokemus hylkeiden kuvaamisesta, seurannasta ja niiden käyttäytymisestä. Hankkeessa mukana olevat uudet henkilöt koulutetaan kokeneiden henkilöiden valvonnassa ja opastuksella asianmukaiseen toimimiseen hylkeiden läheisyydessä. Työ tehdään tiiviissä yhteistyössä Metsähallituksen ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

Seurantatyöhön sisältyy myös mm. norppien käyttäytymisen, petopaineen, vedenalaisen melun ja ihmislähtöisen häiriön selvittäminen järvelin ympäristön ääni- ja kuvaseurannan avulla (esim. riistakamerat, lämpökamerat, lämpöanturat ja hydrofonit). Apukinoksilla kamerat seuraavat erityisesti pesän lähiympäristön petopainetta. Keinopesiin sijoitetaan kameroita, joilla voidaan varmistaa pesintä ja tunnistaa pesää käyttävät norppayksilöt. Lisäksi voidaan käyttää drooneja kartoittamaan mm. elinympäristön häiriölähteitä.

2) Saimaannorpan pesintäolosuhteiden ennallistaminen

Tutkimushankkeessa jatketaan jo vuonna 2014 aloitettua luonnonkinoksia jäljittelevien apukinosten kasaamista saimaannorpan pesäpaikoille, koska se on osoittautunut toimivaksi pesinnän onnistumisen kannalta; nykyisin jo valtaosa kuuteista syntyy apukinoksiin. Menetelmä vaatii kuitenkin edelleen kehitystyötä liittyen mm. kinosten kestävyteen läpi pesintäkauden, kokoon, sijoitteluun ja lukumääriin. Tarkoituksena on tehdä enimmillään 50 apukinosta pesintäkausittain. Töiden valmistelu ja apukinosten tekeminen aloitetaan aikaisintaan 1.12. ja lopetetaan viimeistään 10.2. Yliopisto tekee apukinoksia omien kehitys- ja tutkimushankkeiden yhteydessä sekä Metsähallituksen johtamana suojelutoimenpiteenä. Apukinokset tarkastetaan pesälaskentojen yhteydessä.

Ilmastoennusteiden valossa on odotettavissa, että tulevaisuudessa pelkät apukinokset eivät kuitenkaan riitä, vaan norppien pesintää joudutaan auttamaan myös erillisin keinotekoisin rakentein. Yliopisto on kehittänyt ja testannut erilaisia keinopesiä ja niiden osarakenteita vuodesta 2016 lähtien, ja menetelmä vaatii edelleen kehitystyötä. Tärkeimmät kriteerit rakenteille ovat norppaturvallisuus ja rakenteiden toiminnallisuus sekä mm. pysyvissä rakenteissa kelluvuus, kasattavuus ja kestävyys. Tarkoituksena on luoda valmius eri olosuhteissa toimiviin keinopesiin ja niiden rakenteisiin, joita voidaan hyödyntää käytännön suojelutyössä mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tarkoituksena on rakentaa pesäkausittain enimmillään 30 keinopesää, joiden asennus maastoon aloitetaan aikaisintaan 1. syyskuuta ja lopetetaan viimeistään 10. helmikuuta. Osa pesistä voidaan jättää paikoilleen myös ympärivuotisesti. Keinopesät tarkastetaan pesälaskentojen yhteydessä.

Määräykset, joita hakemus koskee

Saimaannorppa on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu laji, jonka yksilöiden tahallinen häiritseminen on 70 §:n mukaisesti kielletty. Se kuuluu myös luonnonsuojeluasetuksessa (1066/2023) tarkoitettuihin tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa tiukkaa suojelua edellyttävien lajien osalta yksilöiden häiritsemistä koskevasta kiellosta lain 83 § nojalla, mikäli siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle, sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeus on tarpeen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;

- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Päätös ja lupaehdot

Kaakkois-Suomen Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) myöntää hakijalle luvan saimaannorppayksilöiden häiritsemiseen hakemuksen mukaisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimialueella seuraavin ehdoin:

- 1 Vuosittain ennen hakemuksen mukaisten toimenpiteiden aloittamista on apukinosten ja keinopesien sijoittamiseen sekä tutkimusten tekemiseen parhaiten soveltuvien alueiden ja pesäpaikkojen selvittämiseksi oltava yhteydessä Metsähallituksen luontopalveluiden Savonlinnan toimipaikan norppa-asiantuntijoihin. Apukinosten ja keinopesien paikat on ilmoitettava mahdollisimman pian niiden rakentamisen jälkeen Lupa- ja valvontavirastolle.
- 2 Kansallispuistossa ja luonnonsuojelualueilla tulee toimia niitä koskevien rauhoitusmääräysten mukaisesti ja on haettava niiden rauhoitusmääräyksissä mahdollisesti edellytetyt poikkeusluvat.
- 3 Tutkimuksissa käytettävät laitteet ja välineet on sijoitettava maastoon siten, etteivät ne houkuttele tutkimuksen ulkopuolisia henkilöitä pesän läheisyyteen.
- 4 Vain tutkimuksen kannalta välttämätön liikkuminen pesien läheisyydessä on sallittua. Tutkimuksissa käytettävien laitteiden ja välineiden paikalle asentaminen ja pois vieminen sekä tutkimusten aikana mahdollisesti tapahtuvat huoltokäynnit on suunniteltava ja tehtävä siten, että aiheutetaan mahdollisimman vähän häiriötä norppayksilöille.
- 5 Tämä lupa ei anna oikeutta jokamiehenoikeutta pitempiaikaiseen majoittumiseen tutkimuspaikalla tai sen läheisyydessä.
- 6 Tutkimukset on keskeytettävä välittömästi, jos ne aiheuttavat haitata saimaannorpan lisääntymiselle tai yksilöiden vahingoittumis- ja menehtymisvaaraa.
- 7 Lupaa saavat käyttää hakemuksessa luetellut henkilöt ja heidän valvonnassaan toimivat avustajat. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.

Mikäli tutkimushankkeen aikana tapahtuu muutoksia luvan käyttäjissä, on siihen haettava Lupa- ja valvontaviraston hyväksyntä.
- 8 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.

- 9 Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli luvan edellytykset eivät täyty tai ilmenee väärinkäytöksiä.
- 10 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 11 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi).

Perustelut Luonnonsuojelulain 83 §:n edellytykset poikkeusluvan myöntämiselle täyttyvät:

- 1) Hakemuksen tarkoittama tutkimustoiminta ei heikennä saimaannorppakannan suojelun tasoa poikkeusluvan ehtojen mukaisesti toimittaessa. Tutkimuksista saatava hyöty saimaannorppien suojelulle on suurempi, kuin niistä saimaannorppayksilöille mahdollisesti aiheutuva haitta. Tutkimusten avulla on tarkoitus nimenomaan parantaa saimaannorppakannan suojelutilannetta ja sitä kautta suojelun tasoa.
- 2) Hakemuksessa tarkoitettujen tutkimusten toteuttamiselle ja tarvittavien tietojen saamiselle ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua. Saimaannorppaa koskevan tutkimustiedon saamiseksi ei ole olemassa vaihtoehtoisia keinoja, eikä vastaavia tutkimuksia voida lajin osalta tehdä missään muualla kuin Saimaalla.
- 3) Hakemuksen mukainen toiminta on luonnonsuojelulain 83 §:n kohdassa 4 tarkoitettua tutkimusta.

Päätöksen voimaantulo

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman, sillä päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Tutkimushankkeeseen sisältyy toimenpiteitä, jotka on toteutettava hyvissä ajoin ennen helmikuun lopulla alkavaa norppien synnytyisaikaa. Siitä syystä kyseisten toimenpiteiden toteuttaminen on oltava mahdollista aloittaa heti vuoden alusta.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 9 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §
Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Biologi Simo Jokinen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Liitteet Valitusosoitus

Suoritemaksu

Luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

Jakelu Päätös on annettu tiedoksi hakijalle tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Tiedoksi sähköisesti
Ympäristöministeriö
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Metsähallitus luontopalvelut
Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Pohjois-karjalan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Taipalsaaren kunta
Savitaipaleen kunta
Ruokolahden kunta
Lappeenrannan kaupunki
Imatran kaupunki

PÄÄTÖKSEN YLEISTIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 62 §:n mukaisella yleistiedoksiannolla. Yleistiedoksianto koskeva ilmoitus julkaistaan Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla: www.ely-keskus.fi/Kaakkois-Suomi - kuulutukset ja Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla osoitteessa www.lvv.fi > ajankohtaista

Liite

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Itä-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valittajalta voidaan periä hallinto-oikeudessa 270 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään erikseen niistä tapauksista, joissa maksua ei peritä <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>. Lisätietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivuilta: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla:

- Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä.
- Jos tiedoksianto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksiannon, käy tiedoksianto aika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta.
- Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiannon, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.
- Jos tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiannon, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksiannon julkaisemisajankohdasta.

sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta

10.12.2025

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksenalainen päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- mahdolliset asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä toimii muu kuin asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Toimittaminen

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa:

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite Minna Canthin katu 64

Postiosoite PL 1744

70101 Kuopio

Vaihde 029 56 42500

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituskirjelmän tulee olla valitusviranomaisella viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä eli viimeistään tuona päivänä klo 16.15

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai lähetin välityksellä taikka lähettäjän omalla vastuulla postitse tai sähköisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/>.

Tämä asiakirja KASELY/1665/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1665/2025 har godkänts elektroniskt

Jokinen Simo 10.12.2025 09:00

Perttola Pertti 10.12.2025 09:01